

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Yazılı Kompozisyonlarının İçerik ve Biçim Açısından Değerlendirilmesi

Mustafa Başaran

Dumlupınar University/ Kutahya, Turkey

Key words: language education; language testing and assessment

ABSTRACT

Yazma, beyinde yapılandırılmış bilgilerin yazıya dökülmesi işlemidir. Bunun için öğrencilerin dinledikleriyle okuduklarını iyi anlamaları ve zihinde yapılandırmaları gerekmektedir. Yazma duyguların, düşüncelerin, isteklerin, tasarıların yazılı olarak ifade edilmesidir. Yazma, insan düşüncesini çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesi, düşüncüyü kalıcı kılması ve sözü kişinin sınırları dışına taşıması nedeniyle önemlidir.

Öğrencilerin yazma becerisini ne ölçüde geliştirdiklerini ve eksik ve güçlü yönlerini tespit etmek; yazma etkinliklerinde yapılacak etkinliklerin planlamasını etkili bir şekilde yapmak yazma becerisinin ölçülmesine ve değerlendirilmesine bağlıdır. Yazma becerisi ölçülürken ve değerlendirilirken yazının şu dört boyutuna dikkat edilmelidir (Kantemir, 1995; Deniz, 2000; Özkırımlı, 1994; Olgun, 1996):

1. Dış yapı: Yazının kâğıt üzerindeki görünüşü.
2. İçyapı (anlatım): Yazıda anlatılan duygu veya düşünce.
3. İmla: Dilbilgisi kurallarına uyma ve kelimelerin doğru şekilde yazımı.
4. Noktalama: Yazının anlaşılmasını kolaylaştıran işaretler.

İçerik değerlendirilirken dikkat edilmesi gereken kriterler ise şu şekilde sıralanabilir (Blasingame, 2000; Kozlow ve Bellamy, 2005; Paquette, 2002; Shuul and Sullivan, 2001).

1. Fikirler: Yazının vermek istediği mesaj
2. Organizasyon: Anlam akışı ve fikirlerin mantıklı sıralanışı
3. Üslup: Yazarın yazıya verdiği kişilik, tat ve stil
4. Kelime seçimi: Etkili ve doğru kelime kullanımı
5. Cümle akıcılığı: Cümlelerin düzgün ve akıcı olması

Çalışmada, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazılı ürünlerinin içerik ve biçim açısından değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Böylelikle hem Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazılı anlatımda karşılaştıkları güçlükler tespit edilecek hem de Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazılı anlatımı geliştirmek için yapacakları etkinlikleri planlarken dikkat etmeleri gereken ilkler ortaya çıkarılabilecektir.

Araştırmanın yöntemi olay ve olguları betimlemek amacıyla yapılan alan araştırması yöntemidir. Araştırmanın çalışma evreni TÖMER’de Türkçeyi iyi seviyede öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerdir. Bu evrenden seçilen ve Gazi Üniversitesine bağlı olarak çalışan TÖMER’de Türkçeyi iyi seviyede öğrenen 50 öğrenci ise örneklemini oluşturacaktır. Bu öğrencilerden toplanan yazılı kompozisyonlar yukarıda sıralanan kriterlere göre araştırmacı tarafından geliştirilen ölçek kullanılarak değerlendirilecektir.